

## **KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri ve Girişimciliği Geliştirme (Yeni Girişimci) Destek Programı: TR33 Bölgesi İçin Nitel Bir Araştırma**

### **ÖZ**

Girişimcilik, günümüz küresel ekonomilerinin geliştiği ve güç aldığı çok önemli bir kaynaktır. Tüm dünyada her geçen gün giderek daha fazla insan kendi işinin sahibi olma ve kendi işini yönetme hayalini gerçekleştiriyor. Ülkemizde ise ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün en önemli faktörü olan girişimciliğin geliştirilmesi, desteklenmesi ve yaygınlaştırılmasını kendine amaç edinen Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı(KOSGEB) yeni girişimci adaylarının desteklenmesi ve eğitilmesini sağlamaktadır. Bu çalışmada KOSGEB girişimcilik destekleri kapsamında “Girişimcilik destek programı” ve 2019 yılında devreye giren “Girişimciliği geliştirme destek programı” nda sunulan yeni girişimci desteklerinin ülke ekonomisi ve istihdam politikası açısından önemi araştırılacaktır. Bu çalışmanın amacı; Özellikle girişimcilik destek programının TR-33 bölgesindeki(Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak, Manisa) başarı oranının araştırılması ve yine aynı destek kapsamında uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin öneminin tespit edilmesi olacaktır. Bu çalışmada TR-33 bölgesinde bulunan KOSGEB uzmanlarının görüşleri ve KOSGEB veri tabanında bulunan 2010-2018 yılları arasındaki veriler üstünden nitel bir araştırma yöntemi uygulanacaktır. Türkiye’de KOSGEB tarafından verilen Uygulamalı Girişimcilik eğitimleri, yeni girişimci destek miktarları ve sayıları istatistik veriler olarak yorumlanmıştır. Ayrıca bu çalışmada TR33 bölgesi içinde KOSGEB tarafından verilen uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin sayıları, ve geri ödemeli ve/veya geri ödemesiz olmak üzere verilen parasal desteklerin Türkiye’deki toplam değer üstünden aldıkları paylarda araştırmaya konu olacaktır.

**Koray GÜRPINAR**

**Anahtar Kelimeler:** Girişimcilik, KOSGEB, Girişimcilik Destek Programı, KOBİ, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi.

**KOSGEB Applied Entrepreneurship Training and Entrepreneurship Development (New Entrepreneurship) Support Program: A Qualitative Research for the TR33 Region**

### **ABSTRACT**

Entrepreneurship is a very important resource where today’s global economies develop and gain strength. All over the World, more and more people actualize the dream of becoming the owner of his own business and manage their business. In our country, Small and Medium Enterprises Development Organization (KOSGEB), which aims to develop, support and expand entrepreneurship, which is the most important factor in the solution of economic development and employment problems, provides support and training of new entrepreneur candidates. In this study, the importance of the new entrepreneur supports in the “Entrepreneurship Support Program” and “Entrepreneurship Development Support Program” which was launched in 2019 within the scope of KOSGEB entrepreneurship supports will be investigated in terms of national economy and employment policy. The aim of this study; especially the success rate of entrepreneurship support program in TR-33 region (Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak, Manisa) and to determine the importance of applied entrepreneurship trainings under the same support. In this study, a qualitative research method will be applied based on the opinions of KOSGEB experts in TR-33 region and the data between 2010-2018 in the KOSGEB database. Practical entrepreneurship trainings provided by KOSGEB in Turkey, amounts and numbers of new entrepreneur support were interpreted as statistical data. Also in this study, the number of applied entrepreneurship education given in by KOSGEB in the TR-33 region and repayment and / or the financial support they receive, including a grace shares in total value over Turkey will be subject to research.

**Keywords:** Entrepreneurship, KOSGEB, Entrepreneurship Support Program, KOBİ, Applied Entrepreneurship Training.

---

Dr.Öğr.Üyesi, Afyon Kocatepe  
Üniversitesi,İ.İ.B.F.,Afyon,  
k\_gurpinar@hotmail.com

## 1.GİRİŞ

Yeni girişimci adaylarının, özellikle istihdamın artırılması ve ithalatın azaltılması yönündeki üretim girişimlerinin devlet tarafından desteklenmesi çok önem arz etmektedir. (OKP 2014)

Girişimcilik dünyada ve ülkemizde son yılların önemli olgularından birisidir. Bunun en temel nedeni, globalleşme ve teknolojik gelişmelerin ülkelerin ekonomik sistemlerini, üretim ve istihdamını tehdit etmesidir. Bu tehditleri azaltmak için son yıllarda girişimciliğin teşvik edilmesi yoluna gidilmiştir. Böylece hem üretim hem de istihdam açısından problemlerin hafifletilmesi beklenmektedir. (OKP,2014)

Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ülke ekonomisindeki önemi her geçen gün artmakta ve bu işletmelerin üretim, ihracat, istihdam ve yatırım içindeki payı önemli büyüklüklere ulaşmaktadır. Ülke ekonomisinde küçük ve orta ölçekli işletmeler büyük öneme sahiptirler. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, 2014 yılında toplam girişim sayısının %99,8'ini oluşturmuştur. Türkiye'deki istihdamın %73,5'ini, maaş ve ücretlerin %54,1'ini, cironun %62'sini, faktör maliyetiyle katma değerini 53,5'ini, maddi mallara ilişkin brüt yatırımın %55'ini oluşturmuş ve ihracatın %55,1'ini küçük ve orta ölçekli işletmeler gerçekleştirmiştir (TÜİK, 2016).

Esnaf ve sanatkârların ağırlıklı olarak yer aldığı küçük ve orta ölçekli işletmeler, çalışan sayısı bakımından toplam girişimlerin yüzde 99,9'unu, istihdamın yüzde 76'sını, katma değerini yüzde 54'ünü, yatırımların yüzde 50'sini ve üretimin yüzde 56'sını oluşturmaktadır. Bu verilere bakıldığında ülkemizin bir küçük ve orta ölçekli işletmeler ülkesi olduğu görülmektedir. (OKP 2014)

Girişimcilik desteklerinin sağlanmasında yenilik, verimlilik ve istihdam artışı, büyüme, ortak iş yapma gibi ölçütlerin yanı sıra katma değeri yüksek olan ürünlerin üretilmesi, ithal ikame ürünlerinin üretilmesi ve istihdama katkısı düşünüldüğünde bu desteklerin artarak devam edeceği onuncu kalkınma planında ele alınmıştır. Yine diğer bir hedefte özellikle yeni girişimci, genç girişimci küçük ve orta ölçekli işletmelerin Finansmana erişimi kolaylaştırılacaktır denilmektedir.

Girişimcilik kültürünün yaygınlaşması ve öğrencilerin kariyer planlarının içerisine girişimcilik olgusunun yerleşmesine de önem verilecektir. Bu amaçla özellikle eğitimin her kademesinde girişimcilğe yönelik örgün ve yaygın eğitim programları, girişimcilik eğitimlerinin niteliğinin artırılması, girişimci rol modellerinin tanıtılması ve ödüllendirilmesine yönelik uygulamalar yoluyla girişimcilik ile ilgili farkındalık yaratılacaktır(OKP,2014). Ülkemizin büyümesi, kalkınması ve refah düzeyinin artırılması ülke ekonomilerinin önemli hedefleri arasındadır. Bu nedenlerden dolayı yeni girişimcilerin ve genç girişimcilerin desteklenmesi konusunda Türkiye'de en önemli kurum KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı)'dir. KOSGEB yaklaşık olarak 2010 yılından günümüze halen devam etmekte olan yeni girişimci destek programını geliştirerek devam ettirmektedir. Bu desteğin ön koşulu olan uygulamalı girişimcilik eğitimleri verilerek girişimci adaylarının eğitilmesi hedeflenmektedir. Bu eğitimler özellikle İŞKUR, Üniversiteler, Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları, belediyeler, STK'larve KOSGEB tarafından verilmektedir. Bu eğitimi alan yeni girişimciler sertifikalarını aldıktan sonra KOSGEB yeni girişimci destek programına başvuru yapabilmektedirler. KOSGEB'in öncülüğünde gerçekleşen girişimcilik eğitimlerinin beklentisi girişimciliğin özellikle bilgi eksikliğinden kaynaklanan engellerini ortadan kaldırmaktır( Namal,Kocancı,Aksoy :2018,s; 97-100).

2010-2018 yılları arasında, yeni girişimciliği desteklemek üzere KOSGEB tarafından bir program düzenlenmiştir. Bu destekten faydalanabilmek için uygulamalı girişimcilik eğitimlerini başarı ile tamamlayanlar faydalanabilmekteydi. Destek oranları tablo 3 de gösterilmiştir.

KOSGEB tarafından 17.12.2015 tarihinde devreye giren yeni girişimci desteği geri ödemesiz destek miktarını 50.000 TL'ya çıkarmıştır. KOSGEB'in bu desteği 31/12/2018 tarihi itibari ile başvuruya kapatılmıştır. Bu tarihten sonra özellikle 2019 yılı itibari ile geleneksel girişimcilerin az miktarda destek aldığı üretim yolu ile ülke ekonomisine destek sağlayan işletmelerin desteklenmesine başlanmıştır. Bu programda yeni girişimciler online olarak geleneksel girişimcilik ve ileri girişimcilik olarak eğitimler almaya başlamışlardır. Eğitim sonunda aldıkları eğitim sertifikaları ile geleneksel girişimcilik ve ileri girişimcilik desteklerine başvuru yapabilmektedirler. KOSGEB tarafından 31.12.2018 tarihinden itibaren uygulanan yeni girişimci destek programı ve destek unsurları aşağıdadır: KOSGEB (2019) <https://www.KOSGEB.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/6835/girisimciligi-gelistirme-destek>, Erişim:23.09.2019.

**Yeni Girişimci desteği(Geleneksel Girişimcilik) kapsamında;**

- Şahıs şirketleri 5000 TL, sermaye şirketleri ise 10000 TL kuruluş desteğini geri ödemesiz olarak alacaklardır.
- Birinci yılın sonuna kadar personele ödenen toplam prim gün sayısı, 180-539 olan işletmeye 5000 TL, 540-1079 olan işletmeye 10000 TL, 1080> olan işletmeye 20000TL geri ödemesiz birinci performans dönemi ödemesi yapılacaktır.
- İkinci yılın sonuna kadar personele ödenen toplam prim gün sayısı, 360-1079 olan işletmeye 5000 TL, 1080-1439 olan işletmeye 15000 TL, 1440> olan işletmeye 20000TL geri ödemesiz ikinci performans ödemesi yapılacaktır.
- Performans dönemlerinde prim gün sayılarına ulaşan işletmelere ayrıca, şehit yakını,gazi,genç,kadın ve engelli olma durumuna göre belirlenen tutarlara 5000 TL ekleme yapılacaktır.

**Yeni Girişimci desteği(İleri Girişimcilik) kapsamında;**

- Şahıs şirketleri 5000 TL, sermaye şirketleri ise 10000 TL kuruluş desteğini geri ödemesiz olarak alacaklardır.
- Birinci yılın sonuna kadar personele ödenen toplam prim gün sayısı, 180-539 olan işletmeye 5000 TL, 540-1079 olan işletmeye 10000 TL, 1080> olan işletmeye 20000TL geri ödemesiz birinci performans dönemi ödemesi yapılacaktır.
- İkinci yılın sonuna kadar personele ödenen toplam prim gün sayısı, 360-1079 olan işletmeye 5000 TL, 1080-1439 olan işletmeye 15000 TL, 1440> olan işletmeye 20000TL geri ödemesiz ikinci performans ödemesi yapılacaktır.
- Performans dönemlerinde prim gün sayılarına ulaşan işletmelere ayrıca, şehit yakını,gazi,genç,kadın ve engelli olma durumuna göre belirlenen tutarlara 5000 TL ekleme yapılacaktır.
- İleri girişimci olan yeni girişimcilere, geleneksel girişimcilikten farklı olarak teçhizat, makine ve yazılım desteği ve işletme koçluğu ,mentörlük, danışmanlık desteği (10000 TL) verilecektir. Bu desteklerin oranları yüzde 75 olarak belirlenmiş ve geri ödemesizdir. Bu destekler teknoloji düzeylerine göre verilmektedir. Düşük-orta –düşük düzey, 100000TL, Orta-yüksek, 200000 TL, ileri teknoloji ise 300000TL olarak belirlenmiştir.
- Girişimcinin işletmesine aldığı makinaların ve teçhizatların Türk malı olması durumunda destek oranlarına yüzde 15 ilave edilecektir.

Bundan sonraki diğer bölümlerde öncelikle KOSGEB girişimcilik destek programlarının 2010-2018 yılları arasındaki yeni girişimcilere verilen destek oranları daha sonra literatür taraması ve 2019 yılında değişen KOSGEB yeni girişimci mevzuatı ile ilgili bilgiler verilecektir. Son bölümde ise TR33 bölgesinde 2010-2018 yılları arasındaki uygulamalı girişimcilik eğitimleri sayıları Türkiye ortalamaları ve bu bölgede sektörel olarak verilen KOSGEB yeni girişimci desteklerinin rakamsal değerleri analiz edilecektir. Analizlere esas olan veriler KOSGEB merkez müdürlüklerinden resmi yazıyla istenen ve uzmanlarla yapılan mülakatlar neticesinde elde edilen verilerden oluşacaktır. Tablo verileri 25.01.2019. tarihinde saat: 15:09’ da Afyonkarahisar KOSGEB merkez müdürlüğünde KOBİ uzmanı Murat AKGÜL’ün nezaretinde KOSGEB veri tabanından faydalanılarak elde edilmiştir.

**2. KOSGEB YENİ GİRİŞİMCİ DESTEK PROGRAMLARI(2010-2018)**

**Tablo 1.** Küçük ve orta ölçekli işletmelerin sınıflandırması.

<b>KRİTER</b>	<b>MİKRO İŞLETMELER</b>	<b>KÜÇÜK İŞLETMELER</b>	<b>ORTA İŞLETMELER</b>
Personel Sayısı	< 10	< 50	< 250
Net Satış Hâsılatı(yıllık)	≤ 3 Milyon TL	≤ 25 Milyon TL	≤ 125 Milyon TL
Mali Bilanço Toplamı	≤ 3 Milyon TL	≤ 25 Milyon TL	≤ 125 Milyon TL

*Kaynak: 24.06.2018 tarihli Resmi Gazete’de 2018/11828 Karar yayımlanarak yürürlüğe giren, “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik” ile küçük ve orta ölçekli işletmeler tanımı revize edilmiştir. Bu tanıma göre, küçük ve orta ölçekli işletmeler yukarıdaki gibi sınıflandırılmaktadır:*

**Tablo 2.** Yatırım Teşvik Uygulamalarında Bölgeler.

1. BÖLGE	2. BÖLGE	3. BÖLGE	4. BÖLGE	5. BÖLGE	6. BÖLGE
Ankara	Adana	Balıkesir	Afyonkarahisar	Adıyaman	Ağrı
Antalya	Aydın	Bilecik	Amasya	Aksaray	Ardahan
Bursa	Bolu	Burdur	Artvin	Bayburt	Batman
Eskişehir	Çanakkale	Gaziantep	Bartın	Çankırı	Bingöl
İstanbul	Denizli	Karabük	Çorum	Erzurum	Bitlis
İzmir	Edirne	Karaman	Düzce	Giresun	Diyarbakır
Kocaeli	Isparta	Manisa	Elazığ	Gümüşhane	Hakkari
Muğla	Kayseri	Mersin	Erzincan	Kahramanmaraş	Iğdır
	Kırklareli	Samsun	Hatay	Kilis	Kars
	Konya	Trabzon	Kastamonu	Niğde	Mardin
	Sakarya	Uşak	Kırklareli	Ordu	Muş
	Tekirdağ	Zonguldak	Kırşehir	Osmaniye	Siirt
	Yalova		Kütahya	Sinop	Şanlıurfa
			Malatya	Tokat	Şırnak
			Nevşehir	Tunceli	Van
			Rize	Yozgat	Bozcaada ve Gökçeada İlçeleri
			Sivas		

*Kaynak: (Resmi Gazete, 2012), 19/06/2012 tarih ve 28328 sayılı Resmi Gazete, yatırımlarda devlet yardımları hakkındaki bakanlar kurulu kararı.*

KOSGEB girişimcilik destekleri ilk uygulamada 16.07.2009 tarih ve 27290 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen 4 farklı bölgeye göre verilmekteyken Resmi Gazete, 19.06.2012 tarih ve 28328 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan yeni bölge sistemine göre verilmeye başlanmıştır.

**Tablo 3.** KOSGEB Yeni Girişimci Desteği Unsurları ( 2010-17.12.2015 tarihleri arasında).

Destek Unsuru	Üst Limit (TL)	Destek Oranı (%)	
		Ve 2. Bölge	(3,4,5,6. Bölge)
İşletme Kuruluş Desteği	3.000		
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği	15.000		
			Geri Ödemesiz
İşletme Giderleri Desteği	12.000		
		60	70
		Kadın Girişimci, Engelli Girişimciye %70 Uygulanır.	Kadın Girişimci, Engelli Girişimciye %80 Uygulanır.
Geri Ödemesiz Destekler	30.000		
Sabit Yatırım Desteği	70.000		Geri Ödemeli

*Kaynak: <http://sgmyazilim.com.tr/saygigunenc/KOSGEB-yeni-girisimci-destegi-hibe-rakamlari-artti/>, erişim: 29.09.2019*

KOSGEB tarafından verilen tablo 3 de gösterilen Yeni girişimci destekleri 2010 yılından itibaren başlatılmıştır. Bu destek 17.12.2015 tarihinde mevzuattan kaldırılmış ve girişimci için daha fazla geri ödemesiz bir destek yaratan Tablo 4 deki destek uygulaması devreye girmiştir.

**Tablo 4.** KOSGEB Yeni Girişimci Desteği Unsurları (17.12.2015-31.12.2018 tarihleri arasında).

Destek Unsuru	Üst Limit (TL)		Destek Oranı (%)	
	Ve 2. Bölge)		(3,4,5,6. Bölge)	
İşletme Kuruluş Desteği	2.000			
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği	18.000			
İşletme Giderleri Desteği	30.000		60	70
Gerçek Ödemesiz Destekler	50.000		Kadın Girişimci, Gazi Birinci Derecede şehit Yakını ve Engelli Girişimciye %80 Uygulanır.	Kadın Girişimci, Gazi Birinci Derecede şehit Yakını ve Engelli Girişimciye %90 Uygulanır.
Sabit Yatırım Desteği	Gerçek Ödemeli	100.000		

*Kaynak: KOSGEB(2019) <https://www.KOSGEB.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/1231/girisimcilik-destek-programi>, Erişim: 23.09.2019*

### 3. LİTERATÜR TARAMASI

Her şeyden önce, sanayi toplumunun ardından küreselleşme ile birlikte yeni bir toplumsal yapıya doğru geçiş başlamış, Bilgi Toplumu olarak ifade edilen yeni toplumsal yapıda başta gelişmiş ülkelerde, ardından da gelişmekte olan ülkelerde küçük ve orta ölçekli işletmeler daha önemli ekonomik aktörler haline gelmişlerdir. (Özdemir, Ersöz ve Sarıoğlu, 2011: 32-36) Tunçbilek ve Çetinkaya yaptıkları çalışmada ise küresel ekonomik yarış ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerinde yaşanan önemli gelişmeler, ülkelerin eğitim ve istihdam sistemlerini yeniden ele almalarını ve bu gelişmeler çerçevesinde yeniden yapılanmalarını beraberinde getirmiştir. Bu süreçte işgücü eğitimi, istihdam ve işgücü piyasasını belirleyecek önemli stratejiler oluşturulmaya ve uygulanmaya başlanmıştır. Bu stratejilerden birisi de girişimcilik eğitimi faaliyetleridir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların uygulamalı girişimcilik eğitimlerinden genel olarak memnun oldukları ancak eğitimlerin nihai amacına ulaşmada yani girişimci olmayı başarma yüzdesi yaklaşık %20 düzeyinde kaldığı görülmektedir. (Tunçbilek ve Çetinkaya, 2017: 15-17)

Aydemir (2005: 15-18), 2000' li yıllarda KOSGEB ile ilgili yapmış olduğu çalışmasında, bir ülkenin sosyo-ekonomik yapısı içinde sanayileşmenin, kentleşmenin ve demokratikleşmenin önemli unsurunu küçük ve orta ölçekli işletmeler oluşturur. Küçük ve orta ölçekli işletmelerle birlikte ele alınan en önemli konu, girişimcilik olgusudur. 1990 yılında faaliyete başlayan KOSGEB; finansman, teknoloji, ar-ge, pazar araştırma, yurtiçi ve dışı fuarlara katılma, nitelikli eleman, girişimcilik ve benzeri desteklerle üretimden pazarlamaya kadar küçük ve orta ölçekli işletmelere ve sektöre hizmet götüren en önemli kamu kuruluşu olduğu sonucuna ulaşmıştır. (Aydemir, 2005: 15-18)

İslamoğlu, Namal, Köleoğlu (2014: 16-18) ” çalışmalarında, Eğitimlerin kalitesinin artırılarak, erişilebilirliğinin uzaktan eğitim yoluyla kolaylaştırılması büyük önem taşıdığına vurgu yapmaktadır. Bunun yanında girişimciye işletmesi kurulana kadar hatta ilk yıl boyunca ücretsiz danışmanlık hizmeti verilmesi gerekmektedir. Bürokratik işlemler azaltılmalı, süreçler kısaltılmalı, ödemelerin hızlandırılması için tüm iş, işlem ve ödemelerin yerel birimler tarafından yapılması sağlanmalıdır. Sonucuna değinilmiştir. Türkiye’de kamu, iki farklı girişimcilik politikasını aynı anda uygulamaya çalışmaktadır. Bu politikalarından ilki TÜBİTAK, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi kurumlar vasıtasıyla uygulanan, yenilikçi ve teknoloji kullanan/üreten etkin girişimcilerin desteklenmesi politikası ikincisi ise KOSGEB, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları gibi kurumlar eliyle yürütülen girişimcilik



tabanını genişleterek daha fazla insanın kendi işinin sahibi olmasını sağlamaya yönelik politikadır. Türkiye'nin en azından önümüzdeki on yıl boyunca yukarıda bahsedilen iki girişimcilik politikasını aynı anda uygulaması, orta ve uzun vadede ise sadece etkin girişimcileri hedefleyen programlar yürütmesi gerekmektedir. Böylece kısa vadede kritik kütleyle (yeteri kadar girişimci) ulaşıp girişimcilik tabanı genişletildikten sonra kaynaklar sadece etkin girişimcilere tahsis edilebilir (Duran,2018: 13-14). 2014 yılında Türkiye'de ve Bölgelerde girişimcilik projesinde Türkiye girişimcilik oranı artış gösteren gelişmiş ülkeler arasında ilk sırada olmuştur. Girişimciliğin ekonomide önemi gittikçe artmaktadır. Bu nedenle girişimciliği güçlendirmek ekonomik büyümeye ve refaha katkı yapacaktır (Karadeniz, 2014: 130-133).

Sönmez A. , Toksoy A. (2014: 13-15) **çalışmalarında**, Mayıs - Ağustos 2013 aylarında KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi'ni tamamlayan 400 girişimci adayı ile yapılan çalışma sonucunda; girişimcilerin eğitim seviyelerinin yükselmeye başladığı, girişimcilik yaş aralığında yoğunluğun 30-44 yaş arasında olduğu, kadınların girişimciliğe olan ilgilerinin giderek arttığı, sonucuna ulaşmıştır.

Tiyek (2018: 12-14),KOSGEB Girişimcilik eğitimlerinin değerlendirmesi konusunda yapmış olduğu çalışmasında, 2015 yılında Kırklareli ili genelinde KOSGEB'in düzenlemiş olduğu Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin katılımcıların girişimci olup olmamaları üzerine etkisi değerlendirmiştir. Görüşme yapılan 40 kişi içerisinde sadece 2 kişi (% 5) KOSGEB Girişimcilik desteği alarak kendi işyerini kurabilmiştir. Geriye kalanlardan da 6 kişi (% 15) kendi işini kurmuş fakat herhangi bir KOSGEB desteği almadan bu işlemi gerçekleştirmiştir. Girişimci olmasında girişimcilik eğitiminin etkisi olmakla birlikte finansal desteklerden yararlanmayı çeşitli nedenlerle tercih etmemişlerdir. Girişimcilik desteğinden yararlanmama nedenlerinin başında bürokratik işlemlerin uzun sürmesi, katılımcıların girişimcilik konusundaki kararsızlıkları, girişimci olmak için gerekli öz sermaye yetersizliği gibi unsurlar olduğu sonucu elde edilmektedir (Tiyek,2018: 12-14). ( Civelek 2018: 6-7 ) ise Ordu ilinde yapılan eğitimlerde, uygulamalı girişimcilik eğitime katılıp, katılım belgesi almaya hak kazanan girişimci adayları, eğitime alınmadan önce sağlanacak hibe ve geri ödemeli destekler hakkında bilgilendirilmesi gerektiğini ayrıca bu bilgilendirmelerin, gerek kurum aracılığı ile gerekse bu eğitimlerde iş birliği yapılacak diğer kamu ve özel kuruluşlar aracılığı ile yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bu bilgilendirme sayesinde öz sermayesi yetersiz olan ve kuracağı işletmenin faaliyet alanı ile ilgili bilgisi olmayan girişimci adayları bu eğitimlere katılmayacak ya da gerekli bilgi ve donanımı sağladıktan sonra eğitimlere katılma eğiliminde olacaklardır. Bu davranış biçimi de katılım belgesini almaya hak kazanan girişimci adaylarının işletme kurma olasılığını yükseltecektir. Sonucuna varmıştır. Bilinçli girişimci adayının işletme kurması durumunda başarısızlık riski de en aza indirilmiş olacaktır. (Civelek,2018: 6-7). (Ege T. 2018: 12-13)'in "TR-71 bölgesindeki Küçük ve orta ölçekli işletmeler'lerin kurumsallaşma sürecinde KOSGEB desteklerinin rolü" çalışmasında, kurumsallaşma düzeyi şirketlerin faaliyet gösterdiği sektöre göre farklılık göstermektedir denilmektedir. (Çetinkaya,Ay,2017:19-34) çalışmalarında KOSGEB tarafından verilen desteklerin belli periyotlarla ülkenin ekonomik şartlarına göre güncellenmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Kadın girişimciler üzerine yapılan bir araştırmada ise kadınların girişimci olmalarında en büyük engelin aile izninin olmaması görülmektedir.(Ballı;2017:59-60)

TR33 Bölgesinde yapılan bir çalışmada, bu bölge için destek alan işletmelerin desteklerden ve KOSGEB'ten memnuniyet düzeyinin istatistikî olarak ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir. (Kandemir,Baykut,Avcı,2017: 12-14). (Türkan, Değirmenci (2017: 13-15), çalışmasında ise , girişimcilerin büyük bir kısmının KOSGEB desteklerinin yeterince kapsayıcı olduğunu, ancak limitlerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda destek limitlerin artırılması girişimcilere taze bir kan olacaktır. Girişimciler destek ödemelerinin geç yapılmasını bir sorun olarak görmektedirler. Türkiye'nin girişimci potansiyeli yüksek bir ülke olduğu ve ülkemizde girişimciliği teşvik konusunda çalışmaların artarak devam ettiği açıkça görülmektedir (Bilginer,2016: 10-11).

#### **4. TR33 BÖLGESİ, KOSGEB UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMLERİ VE GİRİŞİMCİLİK DESTEK PROGRAMI (YENİ GİRİŞİMCİ DESTEĞİ 2010-2018 YILI) ANALİZLERİ**

Çalışmanın bu bölümünde TR33( Afyonkarahisar,Kütahya,Uşak,Manisa) bölgesi için KOSGEB veri tabanından ve uzman görüşlerinden elde edilen 2010-2018 yılları arasında yürütülen uygulamalı girişimcilik eğitimleri, bu bölgeye verilen destek tutarları, ve sektörleri gibi veriler, Türkiye verileri ile karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Tablo verileri 25.01.2019. tarihinde saat: 15:09' da Afyonkarahisar KOSGEB merkez müdürlüğünde KOBİ uzmanı Murat AKGÜL'ün nezaretinde KOSGEB veri tabanından faydalanılarak elde edilmiştir.

**Tablo 5.** Afyonkarahisar ilinde 2012-2018 yılları arasında KOSGEB tarafından desteklenen yeni girişimci işletme sayısı ve verilen destek tutarı.

	<b>DESTEKLENEN İŞLETME SAYISI (ADET)</b>	<b>VERİLEN DESTEK TUTARI (TL)</b>
<b>AFYONKARAHİSAR</b>	<b>882</b>	<b>13.453.420,02</b>
2012	15	148.477,73 TL
2013	46	499.491,41 TL
2014	78	861.775,00 TL
2015	102	1.310.471,57 TL
2016	164	2.386.711,65 TL
2017	201	3.908.638,83 TL
2018	276	4.337.854,00 TL

TR33 bölgesinde bulunan Afyonkarahisar ilinde 2012-2018 yılları arasında toplam 882 işletmeye 13.453.420,02 TL destek verilmiştir. Yıllar itibari ile bakıldığında desteklenen firma sayısı sürekli bir artış göstermektedir. 2012 yılında destek alan 15 işletme toplamda 148.477,73 TL destek almış işletme başına ortalama 9.898,51 TL destek verilmiştir. 2013 yılında destek alan 46 işletme toplamda 499.491,41 TL destek almış işletme başına ortalama 10.858,50 TL destek verilmiştir. 2014 yılında destek alan 78 işletme toplamda 861.775,00 TL destek almış işletme başına ortalama 11.048,39 TL destek verilmiştir. 2015 yılında destek alan 102 işletme toplamda 1.310.471,57 TL destek almış işletme başına ortalama 12.847,76 TL destek verilmiştir. 2016 yılında destek alan 164 işletme toplamda 2.386.711,65 TL destek almış işletme başına ortalama 14.553,11 TL destek verilmiştir. 2017 yılında destek alan 201 işletme toplamda 3.908.638,83 TL destek almış işletme başına ortalama 19.445,96 TL destek verilmiştir. 2018 yılında destek alan 276 işletme toplamda 4.337.854,00 TL destek almış işletme başına ortalama 15.716,86 TL destek verilmiştir. Toplam destek miktarının işletmeler tarafından ortalama olarak çok az miktarı olan %12 gibi bir oranda gerçekleştiği görülmektedir.

**Tablo 6.** KÜTAHYA ilinde 2012-2018 yılları arasında KOSGEB tarafından desteklenen yeni girişimci işletme sayısı ve verilen destek tutarı.

	<b>DESTEKLENEN FİRMA SAYISI (ADET)</b>	<b>VERİLEN DESTEK TUTARI (TL)</b>
<b>KÜTAHYA</b>	<b>780</b>	<b>11.309.771,90 TL</b>
2012	3	22.252,92 TL
2013	46	616.062,68 TL
2014	88	952.556,57 TL
2015	118	1.450.808,41 TL
2016	145	1.931.319,74 TL
2017	179	3.007.469,40 TL
2018	201	3.329.302,18 TL

TR33 bölgesinde bulunan Kütahya ilinde 2012-2018 yılları arasında toplam 780 işletmeye 11.309.771,90 TL destek verilmiştir. Yıllar itibari ile bakıldığında desteklenen firma sayısı sürekli bir artış göstermektedir. 2012 yılında destek alan 3 işletme toplamda 22.252,92 TL destek almış işletme başına ortalama 7.417,64 TL destek verilmiştir. 2013 yılında destek alan 46 işletme toplamda 616.062,68 TL destek almış işletme başına ortalama 13.392,66 TL destek verilmiştir. 2014 yılında destek alan 88 işletme toplamda 952.556,57 TL destek almış işletme başına ortalama 10.824,50 TL destek verilmiştir. 2015 yılında destek alan 118 işletme toplamda 1.450.808,41 TL destek almış işletme başına ortalama 12.294,98 TL destek verilmiştir. 2016 yılında destek alan 145 işletme toplamda 1.931.319,74 TL destek almış işletme başına ortalama 13.319,44 TL destek verilmiştir. 2017 yılında destek alan 179 işletme toplamda 3.007.469,40 TL destek almış işletme başına ortalama 16.801,50 TL destek verilmiştir. 2018 yılında destek alan 201 işletme toplamda 3.329.302,18 TL destek almış işletme başına ortalama 16.563,69 TL destek verilmiştir. Toplam destek miktarının işletmeler tarafından ortalama olarak çok az miktarı olan %12 -14 gibi bir oranda gerçekleştiği görülmektedir.

**Tablo 7.** Manisa ilinde 2012-2018 yılları arasında KOSGEB tarafından desteklenen yeni girişimci işletme sayısı ve verilen destek tutarı.

	DESTEKLENEN İŞLETME SAYISI (ADET)	VERİLEN DESTEK TUTARI (TL)
MANİSA	1049	15.058.116,70 TL
2012	16	140.699,89 TL
2013	89	996.772,43 TL
2014	119	1.061.324,48 TL
2015	160	2.002.748,76 TL
2016	131	1.461.941,41 TL
2017	242	4.849.528,63 TL
2018	292	4.545.101,07 TL

TR33 bölgesinde bulunan Manisa ilinde 2012-2018 yılları arasında toplam 1049 işletmeye 15.058.116,70 TL destek verilmiştir. Yıllar itibari ile bakıldığında desteklenen firma sayısı sürekli bir artış göstermektedir. 2012 yılında destek alan 16 işletme toplamda 140.699,89 TL destek almış işletme başına ortalama 8.793,68 TL destek verilmiştir. 2013 yılında destek alan 89 işletme toplamda 996.772,43 TL destek almış işletme başına ortalama 11.199,69 TL destek verilmiştir. 2014 yılında destek alan 119 işletme toplamda 1.061.324,48 TL destek almış işletme başına ortalama 8.918,69 TL destek verilmiştir. 2015 yılında destek alan 160 işletme toplamda 2.002.748,76 TL destek almış işletme başına ortalama 12.517,17 TL destek verilmiştir. 2016 yılında destek alan 131 işletme toplamda 1.461.941,41 TL destek almış işletme başına ortalama 11.159,85 TL destek verilmiştir. 2017 yılında destek alan 242 işletme toplamda 4.849.528,63 TL destek almış işletme başına ortalama 20.039,37 TL destek verilmiştir. 2018 yılında destek alan 292 işletme toplamda 4.545.101,07 TL destek almış işletme başına ortalama 15.565,41 TL destek verilmiştir. Toplam destek miktarının işletmeler tarafından ortalama olarak çok az miktarı olan %12 -15 gibi bir oranda gerçekleştiği görülmektedir.

**Tablo 8.** Uşak ilinde 2012-2018 yılları arasında KOSGEB tarafından desteklenen yeni girişimci işletme sayısı ve verilen destek tutarı.

	DESTEKLENEN İŞLETME SAYISI (ADET)	VERİLEN DESTEK TUTARI (TL)
UŞAK	1063	15.623.326,20 TL
2012	4	82.553,11 TL
2013	63	678.928,95 TL
2014	111	1.361.984,46 TL
2015	115	928.589,15 TL
2016	127	1.546.230,21 TL
2017	264	4.959.294,15 TL
2018	379	6.865.746,15 TL

TR33 bölgesinde bulunan Uşak ilinde 2012-2018 yılları arasında toplam 1063 işletmeye 15.623.326,20 TL destek verilmiştir. Yıllar itibari ile bakıldığında desteklenen firma sayısı sürekli bir artış göstermektedir. 2012 yılında destek alan 4 işletme toplamda 82.553,11 TL destek almış işletme başına ortalama 20.638,25 TL destek verilmiştir. 2013 yılında destek alan 63 işletme toplamda 678.928,95 TL destek almış işletme başına ortalama 10.776,65 TL destek verilmiştir. 2014 yılında destek alan 111 işletme toplamda 1.361.984,46 TL destek almış işletme başına ortalama 12.270,13 TL destek verilmiştir. 2015 yılında destek alan 115 işletme toplamda 928.589,15 TL destek almış işletme başına ortalama 8.074,68 TL destek verilmiştir. 2016 yılında destek alan 127 işletme toplamda 1.546.230,21 TL destek almış işletme başına ortalama 12.175,04 TL destek verilmiştir. 2017 yılında destek alan 264 işletme toplamda 4.959.294,15 TL destek almış işletme başına ortalama 18.785,20 TL destek verilmiştir. 2018 yılında destek alan 379 işletme toplamda 6.865.746,15 TL destek almış işletme başına ortalama 18.115,42 TL destek verilmiştir. Toplam destek miktarının işletmeler tarafından ortalama olarak çok az miktarı olan %12 -13 gibi bir oranda gerçekleştiği görülmektedir.



*KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri ve Girişimciliği Geliştirme (Yeni Girişimci) Destek Programı:  
TR33 Bölgesi İçin Nitel Bir Araştırma*

**Tablo 9.** TR 33 bölgesi illerinde KOSGEB tarafından verilen yeni girişimci desteği toplam değerleri ve ortalama destek tutarları.

	DESTEKLENEN İŞLETME SAYISI (ADET)	VERİLEN DESTEK TUTARI (TL)	ORTALAMA DESTEK TUTARI
AFYON	882	13.453.420,02	15.253,31 TL
KÜTAHYA	780	10.739.771,90 TL	13.768,93 TL
MANİSA	1049	15.048.116,70 TL	14.345,20 TL
UŞAK	1063	15.623.326,20 TL	14.697,39 TL
TOPLAM	3774	54.864.634,80	14.537,52 TL

TR33 bölgesi illeri Türkiye ortalamasına bakıldığında ortalama eşit sayılabilecek derecede destek almıştır. Yıllar bazında il il değerlendirdiğimizde ise bölge illerinin bazı yıllarda ortalamanın üstüne çıktığı görülmektedir.

**Tablo 10.** Türkiye geneli KOSGEB tarafından desteklenen işletme sayısı (yeni girişimci) ve yıllar bazında ortalama destek tutarları.

	DESTEKLENEN İŞLETME SAYISI	VERİLEN DESTEK TUTARI (TL)	ORTALAMA DESTEK TUTARI(TL)
TÜRKİYE	92.139	1.439.863.931,25	15.627,08 TL
2012	982	10.935.744,88	11.136,19 TL
2013	5609	70.025.236,68	12.484,00 TL
2014	9275	101.901.523,98	10.986,00 TL
2015	11712	124.742.436,41	10.650,00 TL
2016	15462	238.009.607,68	15.393,19 TL
2017	22796	440.791.748,06	19.336,36 TL
2018	26303	447.963.163,28	17.030,87 TL

**Tablo 11.** KOSGEB uygulamalı girişimcilik eğitimi alan yeni girişimcilerin TR 33 bölgesi illeri için dağılımı ve Türkiye genel toplamı.

	AFYON	UŞAK	KÜTAHYA	MANİSA	TÜRKİYE
2009	-	-	-	-	21
2010	43	-	49	359	8746
2011	251	-	350	711	41708
2012	407	790	444	374	61731
2013	499	1132	1118	711	88810
2014	1918	1236	3020	3411	110813
2015	2062	2262	3531	6287	122255
2016	3090	2874	5890	8983	228385
2017	3715	2871	6138	2279	259822
2018	1567	968	3684	1660	151299
TOPLAM	13522	12133	24224	24775	1.084.165

KOSGEB uygulamalı girişimcilik eğitimleri 2010 yılında başlamış ve 2019 yılı itibari ile tamamlanmıştır. Bu tarihten sonra eğitimler online olarak e-devlet üzerinden verilmeye başlanmıştır. TR 33 bölgesinde toplamda 74.654 adet girişimcilik eğitimi verilmiştir. Bu rakam yaklaşık Türkiye’de verilen eğitimin %7 sine tekabül etmektedir.

**Tablo 12.** TR33 Bölgesinde ( Afyonkarahisar, Kütahya , Manisa ve Uşak illerinde) 2010-2018 Döneminde Sağlanan Yeni Girişimci Desteği Gerçekleşmelerine İlişkin Sektörel Dağılım Tablosu.

Program Türü	Sektör Adı	Desteklenen Firma Sayısı	Verilen Destek Tutarı
Yeni Girişimci Destek Programı	BİLGİ VE İLETİŞİM	29	374.696,95 TL
	DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	216	5.796.945,80 TL
	FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	6	91.360,93 TL
	İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	51	1.159.143,00 TL
	İMALAT	538	15.021.833,87 TL
	İNŞAAT	85	1.676.055,50 TL
	KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	305	8.322.624,12 TL
	MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	2	9.740,95 TL
	MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	181	4.469.085,59 TL
	KANALİZASYON, ATIK YÖN. VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	7	321.315,71 TL
	TOPTANPAREKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	814	18.973.083,05 TL
	ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	7	75.323,22 TL
	Genel Toplam	2241	56.291.208,69 TL

Kaynak: KOSGEB Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 62698469-622.03 -E.4112 sayılı, 18-04-2019 tarihli cevabi yazısı

## 5.SONUÇ VE ÖNERİLER

KOSGEB yeni girişimci desteklerinin 2010-2018 yılları arasındaki süreci incelendiğinde TR33 bölgesi illeri için aşağıdaki sonuç ve öneriler verilmiştir.

KOSGEB tarafından 2010-2018 yılları arasında TR33 bölgesi illerinde toplam 75654 kişi tarafından eğitim alınmıştır. Bu eğitim alanlardan sadece 3774 adet olarak %5 oranında işletme desteklerden yararlanmıştır. Afyonkarahisar ilinde eğitim alan kişi sayısı 13522, destekten faydalanan işletme sayısı ise 882 adet olarak tespit edilmiştir. Kütahya ilinde eğitim alan kişi sayısı 24224, destekten faydalanan işletme sayısı ise 780 adet olarak tespit edilmiştir. Manisa ilinde eğitim alan kişi sayısı 24775, destekten faydalanan işletme sayısı ise 1049 adet olarak tespit edilmiştir. Uşak ilinde eğitim alan kişi sayısı 12133, destekten faydalanan işletme sayısı ise 1063 adet olarak tespit edilmiştir.

Girişimcilik eğitimlerini bitiren girişimcilerin yeni işletme kurma oranları hem TR33 bölgesi illerinde hem de Türkiye genelinde %5-7 arasında değişmektedir. Bu oran da düşük bir orandır.

Eğitim alan kişi sayısı ile işletme kuran kişi sayısı arasındaki bu fark girişimci adaylarının risk alamaması ve eğitimleri işletme kurmak için değil de sadece katılım belgesi olsun diye almalarından kaynaklanmaktadır.

Özellikle eğitim alındıktan sonra ve işyeri kurulduktan sonra yeni girişimcilerin hazırlayacakları iş planları gelecekte karşılaşacakları riskleri en aza indirmek ve belirsizlikleri ortadan kaldırmak için çok önemli bir yol haritasıdır. KOSGEB iş planı hazırlanırken girişimciye mutlaka destek olmalıdır.

Afyonkarahisar ilinde %6,5 oranında, Kütahya ilinde %3,2 oranında, Manisa ilinde %4,2 oranında ve Uşak ilinde ise %8,7 oranında desteklenme oranı görülmektedir. TR33 bölgesinde toplamda eğitim alanlardan %5 oranına destek verilmiştir.

Bu oranın düşük olmasının bir önemli nedeni de iş kurmak isteyen yeni girişimcilerin öz sermaye ve işletme sermayesi konusunda ciddi zorluklar çekmesidir. Sermaye bulamayan girişimci sertifika alsa da işletme kurmak riskine girmemektedir.

KOSGEB desteklerinden TR33 bölgesinde yararlanma oranı çok düşük kalmaktadır. Bu nedenle ilgili kurumun teşvik ve destek mevzuatını yeniden gözden geçirerek aşırı bürokrasi yükünü ortadan kaldıracak ve verilen destek miktarlarında da iyileştirmeye gitmesi gerekliliği öngörülmüş ve ilgili kurum 2019 yılı itibarı ile hem eğitimlerin daha verimli olması hem de geri ödemesiz teşvik miktarlarının artırılması konusunda adımlar atmaya başlamıştır.

TR33 bölgesinde desteklenen işletme sayısı 3774 adet ve toplam destek miktarı ise 54.864.634,80 TL olarak gerçekleşmiştir. Ortalama olarak 14.537,52 TL işletme başına düşen destek miktarı görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde ortalama destek miktarı 15.253,31 TL, Kütahya ilinde ortalama destek miktarı 13.768,93 TL, Manisa ilinde ortalama destek miktarı 14.345,20 TL, Uşak ilinde ortalama destek miktarı 14.697,39 TL olarak tespit edilmiştir. Genel olarak 2010-2018 yılları arasında Türkiye’de ise 92.139 adet ve toplam destek miktarı ise 1.439.863.931,25 TL olarak gerçekleşmiştir. Ortalama olarak 15.627,08 TL işletme başına destek miktarı düşmüştür.

Görüleceği üzere hem Türkiye geneli hem de TR33 bölgesi illerinde destek miktarları çok düşük kalmıştır. Bunun nedeni yeni girişimcilerin kurdukları işletmelerin geleneksel yöntemlerle herhangi bir mal üretimi yapmadan sadece hizmet üretecek olmasıdır. Yeni girişimci işletme kuruluş desteğini alıp geri ödemesiz desteklerden de özellikle işletme kuruluş desteği, ofis giderleri ve kira desteğini almış olmasının yeterli olacağı inancındadır. Geleneksel faaliyet kollarında ve mikro düzeyde çok sayıda işletme kurulması bu destek oranının da çok az miktarlarda olması sonucunu doğurmuştur.

TR33 bölgesi illerinde 2010-2018 yılları arasında desteklenen işletmeleri sektörel bazda incelediğimizde yukarıdaki sonuca ulaşabiliriz. Özellikle imalat yapan işletmelerin %24 oranında geleneksel faaliyet kolunda işletmelerin ise %40 oranında desteklendiğini, bilgi iletişim sektöründe ise bu oranın %1,2 ye düştüğünü Tablo 13 de görebiliriz.

KOSGEB sektörel bazda daha yenilikçi, yeni teknik ve teknoloji kullanabilecek, katma değeri yüksek veya ihrac edilebilecek ürün veya hizmet üretebilecek işletmeler, imalat sektöründe kurulan işletmeler ve istihdam oranları yüksek olan işletmeleri desteklemek için stratejiler geliştirmelidir.

KOSGEB girişimcilik programı ve girişimcilik eğitim programları 31.12.2018 tarihi itibarı ile değiştirilmiştir. Yeni mevzuata göre girişimci adayları artık inovasyon,yaratıcılık katma değer yaratma konusunda ve pazarlama konularında e-devlet üzerinden online eğitim alarak sertifika almaya hak kazanmaktadırlar. Yine yeni mevzuata göre yeni girişimcilik geleneksel ve ileri girişimcilik olarak ikiye ayrılmıştır. İleri girişimci adayları teknoloji düzeylerine göre ve performanslarına göre 370.000 TL tutarında destek alabileceklerdir. Bu durum girişimciyi katma değeri yüksek ürün üretmek ve ihracata yönlendirmek konusunda teşvik ve motive edecektir.

Özellikle KOSGEB ‘in müracaatlar ve destek ödemeleri konusunda bürokrasiyi ve hantal yapıyı ortadan kaldırıp bu süreci hızlandırmasında fayda olacaktır.

KOSGEB’in İŞKUR,TSO,Belediyeler,Üniversiteler ve Sivil toplum kuruluşları ile sürekli işbirliği içinde olması önemlidir.

Genel bir sonuç olarak bakıldığında TR33 bölgesi illeri (Afyonkarahisar,Kütahya, Manisa, Uşak) eğitim alan sayısı, desteklenen işletme sayısı, desteklenme tutarları konusunda Türkiye ortalamasındadır. Fakat desteklenen sektörler bazında bakıldığında daha çok faaliyet konuları geleneksel girişimci kodlarında girişimci sayısının yüksek olduğu görülmektedir.

## **KAYNAKÇA**

- AYDEMİR B. (2005) “Avrupa Birliğine Giriş Sürecinde Türkiye’de Küçük ve orta ölçekli işletmeler’lere Destek Veren Bir Kuruluş: KOSGEB” Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. Yıl 2005, Cilt 3 , Sayı 3, Sayfalar 101 - 125
- BİLGİNER F.G. (2016)“Küresel Girişimcilik Endeksi Çerçevesinde Türkiye’de Küresel Girişimciliğin Gelişimi: Teorik Bir Bakış Açısı” Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 1 (1), 29-46. DOI: 10.30711/utead.310378
- CİVELEK G. (2018) “KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimine Ordu İlinde 2010-2014 Yılları Arasında Katılan Girişimci Adaylarının Sektörel Dağılımları Ve Kendi İşini Kurma Eğilimleri” Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 4 (1), 29-36.

- ÇETİNKAYA A.Ş. , AY K. (2017) “KOSGEB Girişimcilik Desteklerinin Amacına Ulaşma Düzeyi: Konya İli Araştırması Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi (The Journal of Social Economic Research) ISSN: 2148 – 3043 / Cilt 17 / 30. Yıl Özel Sayısı
- DURAN H. (2018) “Türkiye’de Devletin Girişimcilik Destekleri Ve Seçilmiş Bazı Değişkenlerin Yeni Firma Doğum Oranı Üzerine Etkisi” Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi, 2018, 3(1): 68-85
- EGE T. (2018) ”Tr-71 Bölgesindeki Kobi’lerin Kurumsallaşma Sürecinde KOSGEB Desteklerinin Rolü” International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries Dergisi / Cilt 2 / Sayı 3 / 233-246
- İSLAMOĞLU E. , NAMAL M. K. , KÖLEOĞLU Y. (2014) ” Bir Aktif İstihdam Politikası Aracı Olarak Girişimcilik Programlarının Etkinliği: KOSGEB Yeni Girişimcilik Destek Programı Örneği” Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt 5, Sayı 8, ISSN: 1309-4289
- KANDEMİR T. , BAYKUT E. , AVCI A. (2017) ”KOSGEB Desteklerinin Destekleri Kullanan İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi (Tr33 Bölgesi Uygulaması)” Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2017, 4(1),
- KARADENİZ E. (2014) “Türkiye’de ve Bölgeler’de Girişimcilik” KOSGEB-TEB-YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ,GEM 2014
- KOCA BALLI İ. (2017)”Kadınların Girişimci Olma Nedenleri Ve Önlerindeki Engeller: Kadın Girişimci Adayları Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma” ORGANİZASYONVE YÖNETİM BİLİMLERİ DERGİSİ Cilt 9, Sayı 1, 2017 ISSN: 1309 -8039
- KOSGEB(2019) <https://www.KOSGEB.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/6835/girisimciligi-gelistirme-destek>, erişim: 23.09.2019. saat: 23.31
- NAMAL M.K. , KOÇANCI M. , AKSOY B. (2018) “KOSGEB Girişimcilik Programı: Eleştirel Bir Değerlendirme” , Akademik Hassasiyetler Cilt:5 Sayı:9 The Academic Elegance 93
- OKP (2014-2018 ) “Onuncu Kalkınma Planı” (2014-2018), Girişimciliğin Geliştirilmesi, özel ihtisas komisyon raporu, Ankara 2014, (30.10.1984 tarihli ve 3067 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 01.07.2013 tarihli 127’nci Birleşiminde onaylanmıştır).
- ÖZDEMİR S. , ERSÖZ H.Y. , SARIOĞLU H.İ. (2007) “Küçük Girişimciliğin Artan Önemi ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Türkiye Ekonomisindeki Yeri “ . Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi. Yıl 2007, Cilt 0 , Sayı 53, Sayfalar 173 - 230
- SÖNMEZ A. , TOKSOY A. (2014) “Türkiye’de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz” YÖNETİM VE EKONOMİ Yıl:2014 Cilt:21 Sayı:2
- TİYEK R. (2018). KOSGEB Girişimcilik Eğitimlerinin Değerlendirilmesi: Kırklareli Örneği. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (16), S:12-14 **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi** • Yıl: 8 • Sayı: 16 • Nisan 2018, e-ISSN 2146-1406,
- TUNÇBİLEK M. M., ÇETİNKAYA M. B. ( 2017 ) “ İşkur'un Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin Etkinliğinin Ölçülmesi: Karabük İli Örneği “ Van YYÜİİBF Dergisi 2(4).
- TÜİK (2016) Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri,(2016)
- TÜRKAN Y. , DEĞİRMENCİ Ö. (2017) “KOSGEB Desteklerinin, Destekleri Kullanan İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi Ve Bingöl İli Uygulaması” *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* busbed. bingol.edu.tr., Yıl: 7 • Cilt: 7 • Sayı: İktisat Özel Sayısı • Güz/Autumn 2017